

JUMALA JA EPÄJUMALAT

Ensimmäisen käskyn tutkistelua

2. Moos. 20:1-6

1. Ja Jumala puhui kaikki nämä sanat ja sanoi:
2. "Minä olen Herra, sinun Jumalasi, joka vein sinut pois Egyptin maasta, orjuuden pesästä.
3. Älä pidä muita jumalia minun rinnallani.
4. Älä tee itsellesi jumalankuvaa äläkä mitään kuvaa, älä niistä, jotka ovat ylhäällä taivaassa, älä niistä, jotka ovat alhaalla maan päällä, äläkä niistä, jotka ovat vesissä maan alla.
5. Älä kumarrakaan niitä äläkä palvele niitä. Sillä minä, Herra, sinun Jumalasi, olen kiivas Jumala, joka kostan isien pahat teot lapsille kolmanteen ja neljanteen polveen, niille, jotka minua vihaavat;
6. mutta teen laupeuden tuhansille, jotka minua rakastavat ja pitävät minun käskyni.

Ajattelua vääristävä painolasti

Eläväkään suomalainen kristillisyys ei ammenna sisältöään pelkästään Raamatusta, vaan on vuosisatojen saatossa saanut paljon painolastia ennen kaikkea kreikkalaisesta pakanuudesta, joka tunkeutui ensin katoliseen kirkkoon Aristoteleen filosofian muodossa ja renessanssin ja ns. kristillisen humanismin muodossa myös luterilaiseen perinteeseemme. Kristillisissäkin vaatteissa esiintyessään humanistiseen ajatteluun on liittynyt uskoa ihmisen kykyyn ajatella asioista oikein, vaikka synty onkin turmellut paljossa ihmisen muita kykyjä kuten kyvyn tahtoa ja tuntea oikein. Raamattuhan lähtee liikkeelle siitä, että koko ihminen, myös hänen kykynsä ajatella turmeltui.

Väärin suhteutettu totuus on valhetta

Väärä ajattelu näyttää usein aivan oikean näköiseltä siksi, että usein joskaan ei välttämättä aina vääränkin ajattelun syöte saattaa olla itsessään oikeata, mutta kun se sitten asettaa itsessään oikeat osat väärin suhteisiin toisiinsa, kokonaisuus voi olla täysin väärä, vaikka jokainen osa olisikin jopa oikea.

Kuvaavaa esimerkiksi idän konfutselaisesta perinteestä nousevalle moraalijärjestelmälle on se, että se näyttää tuntevan kymmenen käskyn sisällön jollain tavalla ainakin mitä tulee käskyjen lähimmäissuhteita käsittelevään osaan. Jumalan yleisen ilmoituksen nojalla lain toinen taulu on koko ihmiskunnan yhteistä omaisuutta, ihmisten omiintuntoihin kirjoitettuna. Idän ajattelu nostaa kuitenkin neljännen käskyn tärkeimmäksi käskyksi. Isää ja äitiä ja esi-isiä tulee kunnioittaa aina siihen asti, että heitä ja heidän kuolleita henkiään on palveltava kuin jumalaa. Vaikka Jumalan yleisen ilmoituksen perusteella idänkin ihminen tietää yhden elävän Jumalan olemassaolon, neljännen käskyn korottaminen ensimmäiseksi vääristää suhteen Jumalaan ja tekee Hänestä toissijaisen

olennon. Näin asettamalla Jumalan käskyt väärään tärkeysjärjestykseen onnistutaan tuhoamaan niiden varsinainen merkitys.

Ensimmäinen käsky tärkein

Raamatullinen lähtökohta on siinä, että ensimmäinen käsky asetetaan tärkeimmäksi ja muut käskyt vain tarkentavat ensimmäisen käskyn sisältöä, ovat ikään kuin sen selitystä ja sovellutusta. "Isä meidän" -rukouksen ensimmäisen rukouksen ja sitä seuraavien rukousten suhde on pohjimmiltaan sama.

Lännen tyypistetty syntikäsitys

Länsimaisen kristillisyyden eräs vääristymä ja näköharha on tavallaan hyvin samantapainen kuin konfutselaisenkin. Olemme nimittäin tottuneet siihen, että synti mielletään ensisijaisesti arvomaailman vääristymänä, moraalisena turmeltumisena, vääryyden tekemisenä ja hyvän laiminlyömisinä. Nämä asiat ovat tietenkin syntiä ja synnin ilmentymää, joita luonnehditaan määrittelemällä synniksi kaikki se, mikä erottaa meidät Jumalasta ja toisista ihmisistä. Määritelmä on itsessään oikea, mutta liian ahdas kattamaan raamatullista synnin määritelmää. Synniksi tunnistetaan helposti tietyn tyyppinen käytös.

Tuhlaajapojan synniksi nähdään vain hänen irstas ja tuhlaileva ja Isän rakkaudesta piittaamaton elämäntyylinsä vieraalla maalla. Mutta sen taustalla ollut varsinainen synti, syy, joka ajoi hänet Isän luota pois, jää usein huomaamatta ja tiedostamatta. Vanhemman veljen ahkeraa työntekoa isän kodissa pidetään helposti mallikäyttäytymisenä, vaikka hänen asenteensa kotiin palanneeseen tuhlaajaveljeensä olivat katkeran kateelliset. Sisimmässään hän olisi halunnut nautiskella samoista synneistä, joita pikkuväli oli harjoittanut. Hänen sydämensä oli mallikelpoisesta ulkoisesta käytöksestä huolimatta yhtä kaukana isän rakkauden tuntemisesta kuin oli tuhlaajaveljellään kun hän oli isän luota pois lähtenyt.

Jumala ja epäjumalat

Koko Vanhassa Testamentissa Jumalan, Häneen uskomisen ja turvautumisen vastakohtaksi asetetaan ensisijaisesti epäjumalat ja turvautuminen niihin. Ensimmäinen käsky määrittelee synnin vastakohtaksi Herran, Jumalan tunnustamisen Pelastajaksi ja turvautumiseksi häneen. Kaikki tätä käskyä seuraavat muut kiellon muodossa seuraavat käskyt ovat vain tämän ensimmäisen ja suuren käskyn sisällön yksityiskohtaista selvitystä. Varsinainen synti on siis epäjumalanpalvelus.

Synnin uskonnollinen luonne

Epäjumalanpalvelus on uskonnollinen turvautuminen muuhun kuin Herraan ja Hänen sanaansa. Se on synnin olemus. Synti on siis henkilökohtaisen luottamussuhteen Herraan korvaamista luottamuksella epäjumalaan ja epäjumaliin. Synti on olemukseltaan aina uskonnollista luonteeltaan. Ihminen on luotu olennoiksi, joka voi elää vain uskonnollisessa riippuvuussuhteessa joko Jumalaan tai sitten epäjumaliinsa.

Uskonnollinen riippuvuus samoin kuin omatunto ovat ihmisyyteen Jumalan luomisen perusteella kuuluvaa sinänsä hyvää. Mutta kun syntiinlankeemuksessa uskonnollisuus kääntyi epäjumaliin hyljäten Herran ja omantunnon sisältöä vääristyi, näistä kahdesta muodostuu "lihan" eli synnillinen luonnon keskus ihmisessä. Raamatun käyttämä sana "liha" ei siis tarkoita jotain ruumiillisuuden alempiasteisessa osassa ihmistä asuvia himoja (Raamatun mukaan ruumiillisuus ei suinkaan ole alempiasteista, vaan kuuluu Jumalan luomiseen olennaisena osana - niin olennaisena, että tarvitaan ruumiin ylösnousemus ja iankaikkinen elämä uudessa ruumiissa, jotta Jumalan ajatukset meidän ruumiistamme pääsisivät lopullisesti näkyviin), niin kuin kreikkalaisen pakanallisen ajattelun vaikutuksena yhä meillä usein ajatellaan, vaan ihmisen synnin ydin on hänen olemuksensa keskuksessa eli uskonnollisuudessa ja omassatunnossa.

Kun sekä uskonnollisuus (luottamus ja turvautumissuhde henkilöön tai persoonallistettuun asiaan tai esineeseen) että omatunto (kreikasta sanatarkasti käännettynä "yhdessä tunteminen" eli ihmisen sisäinen tunto siitä, että hän ajattelee ja arvostaa asioita yhdessä jonkin toisen persoonan kanssa) viittaavat persoonasuhteeseen, niin synty on aina persoonallista luonteeltaan. Tuhlaajapojan synty oli siis ensi sijassa hänen lähtemistään isän luota etsimään "parempia" yhteyden ja turvan kohteita, joiden yhteydessä hän saisi enemmän vapautta ja suuremman kunnia itselleen. Vanhemman veljen synty oli vieraantumista Isän sydämeltä, vaikka paikallisesti hän olikin lähellä isää. Ahkeralla ja tunnollisella työnteollaan hän rakensi itselleen turvallisuusjärjestelmää, joka olisi varmempi kuin hänen isänsä sydämen rakkaus ja siihen turvautuminen.

Paras tehtynä epäjumalille on syntiä

Kun Uusi Testamentti määrittelee synniksi kaiken, mikä ei ole uskosta, se viittaa tietenkin uskoon ja turvautumiseen elävään Jumalaan. Mikä tahansa asia elämässämme, joka perustuu tai tapahtuu luottamuksessa muuhun kuin Jumalaan on siis epäjumalanpalvelusta ja syntiä. Kun Paavali puhuu Efesolaiskirjeen 2. luvussa ajatusten mieliteoista, hän osoittaa, että valta osa siitä, mitä ihmiset pitävät jaloimpina ja kauneimpina kulttuurin saavutuksina, on tehty epäjumaliin turvaten ja kysymys ei ole muusta kuin synnin tekemisestä. Erittäin suuri osa tieteenharjoitusta tapahtuu uskonnollisessa turvautumisessa omaan ajatteluun ja omaan viisauteen tai johonkin kollektiiviseen ihmisryhmän ajatteluun. Kun se vielä tapahtuu mitä suurimmassa määrin oman kunnianhimon ja itsekorotuksen välineenä, Raamattu nimittää sitä synniksi, koska se on epäjumalanpalvelontaa. Sama pätee hyvin paljossa musiikin ja taiteiden jaloimpiin muotoihin nähden. Ne ovat ajatusten mielitekoja.

Väärä uskonnollisuus motivoi myös hyviä tekoja

Jeesus toteaa eräässä yhteydessä, että "te, jotka olette pahoja, osaatte kuitenkin tehdä hyvää omille lapsillenne", Hän osoittaa, että eivät läheskään kaikki epäjumalanpalveluksen eli synnin hedelmät, sen synnyttämät teot, suinkaan ole

moraalisesti pahoja. Valtava määrä hyväntekeväisyyttä tapahtuu uskonnollisen epäjumalanpalveluksen liikkeelle panemana emmekä voi kieltää, etteikö sillä saataisi monelle ihmiselle ajallista apua ja helpotusta elämän olosuhteisiin. Ja kuitenkin raamatullisesti ajatellen on kysymys synnin harjoittamisesta. Tällaiset hyvät teot ovat syntiä, koska ne eivät vie ihmisiä luottamaan elävään Jumalaan, vaan turvaamaan omiin epäjumaliinsa. Vai se mikä tapahtuu Jumalan kunniaksi ja niin, että tekojen kautta ihmisiä viedään Jumalan persoonallista tuntemista kohti, on oikeata ja rakkautta raamatullisin mittapuuin.

Kaitselmus

Jumalan käsittämättömän viisaaseen maailmanhallintaan kuuluu se, että Hän hallitsee silloinkin, kun ihmiset palvelevat epäjumalia ja voi heidän tekojensa hedelmät kääntää oman nimensä kunniaksi, vaikka ne olisivat synnissä tehdyt. Silti ihminen pysyy täysin vastuullisena siitä mitä hän tekee tai laiminlyö.

Kaunis epäjumalanpalvelus

Ihmisen uskonnollinen turvautuminen epäjumaliin esiintyy mitä moninaisimmissa muodoissa. Suurissa maailmanuskonnoissa varsinaiset uskonnolliset palvontamenot saattavat olla mitä kauneimpia, viehättävimpiä luonteeltaan. Niihin saattaa sisältyä harrasta ja hurmioitunutta uskonnollista kokemusta, syvää mietiskelyä, terävää ajattelua ja rohkeata toimeliaisuutta. Tällaisen uskonnollisuuden vääristämä omatunto alkaa syyttää, jos tällaisia palvontamenoja laiminlyödään tai niissä poiketaan annetuista ohjeista. Ja juuri tällaisessa Raamattu näkee vaarallisimman synnin. Kun sielunvihollinen lähestyy meitä totuuden, valkeuden ja enkelin vaatteissa, olemme erittäin valmiit ottamaan hänet vastaan.

Epäjumalanpalvelus sokaisee

Ihmisen luottavainen turvautuminen shamanistisiin parantaviin voimiin ja ns. yliluonnollisiin voimiin, sitoo hänet syvälle uskonnollisen synnin kahleisiin siksi, että milloinkaan uskonnollinen turvautuminen niihin ei ole tarrautumista olemattomaan, vaan mitä todellisimpiin voimiin. Itse valheen ruhtinas ja pahuuden henkiolennot ja riivaajat todellakin tulevat ja antavat monenlaista apua niihin turvaaville lopulta sitoakseen heidät täydellisesti valheen verkkoon.

Epäjumalanpalveluksen sokaisema ihminen alkaa pitää oman edun tavoittelua oikeutettuna ja hyvänä itsestään huolehtimisena, seksuaalisten himojen tyydyttämisestä aitona ja myönteisenä rakkauden osoittamisena, rahan himoa viisaana taloudenhoitona, kunnianhimoa myönteisenä kannustimena tulokselliseen ponnisteluun, kateutta uudistusten innoittajana, vihaa yhteiskunnallisen tasa-arvon tavoittelun jaloksi motiiviksi jne. Juuri epäjumalanpalvelus tekee valheesta totuuden ja synnistä hyveen. Mutta kun sitten kaikelle tälle ihminen koko uskonnollisen energiansa antaumuksella omistautuu, lopputuloksena on orjuus. Tämä orjuus näyttää lopulta myös hirtittävät pimeyden hampaansa, mutta yleensä vasta sitten, kun ihminen on jo auttamattomasti synnillisten ajatusrakennelmiensa, tapasyntiensä ja jopa

riivaajien siinä määrin sitoma, että hän ei enää näe, mitään toivoa vapautuakseen.

Ihmisen järki tarvitsee ylikuonnollisen valon

Vain Jumalan Sana Raamattu, jonka kautta Pyhä Henki itse vaikuttaa ja toimii, kykenee valaisemaan ihmisen mielen, niin että hän alkaa jälleen nähdä asioita oikein ja voi alkaa etsiä apua elämäänsä Herralta, jolta apu on myös saatavissa. Mutta juuri tämä Raamattu osoittaa kuinka kohtalokasta ihmiselle on, kun hän korottaa itselleen epäjumalia, olivat ne sitten, minkä nimisiä tahansa: oma arvostelukyky, kokemus, maine, kunnia, toiset ihmiset, seksi, raha, tai yhä yleistyvässä määrin luonto, buddhat, oman sisikunnan jumaluus, kaikkijumalaisuus jne.

Uskonnollisuuden lupaukset

Uskonnollisuus on kaikkialla maailmassa voimakkaassa nousussa, koska se tarjoaa ihmiselle kansallista identiteettiä, mielekkään tuntuksia tavoitteita, energiaa taistella vihollisia vastaan, voimaa jopa terroriin. Mutta juuri synnin juureen eli väärään uskonnollisuuteen on kristillisen julistuksen ja lähetystyön aina uskallettava hyökätä. Kristillinen julistus, joka tavalla tai toisella turvautuu tai tukeutuu ihmisen yleisuskonnolliseen kaipuuseen epäjumalien puoleen, on tuhoon tuomittu. Se yrittää nimittäin tehdä liittoa pimeyden kanssa.

Epäjumalien kuvat - visualisoitu jumala

Kun ensimmäinen käsky varoittaa ihmisiä epäjumalankuvien rakentamisesta seuraavaan tapaan: "Älä tee itsellesi jumalankuvaa..." se jatkaa yksityiskohtaisella luettelolla siitä, millaisia vääriä kuvia jumalasta ei pidä tehdä. Epäjumalanpalvelus ei nimittäin lähde liikkeelle siitä, että ihminen mielivaltaisesti tekisi itselleen jonkin epäjumalan, jota hän alkaisi sitten kumartaa. Epäjumalan luominen lähtee liikkeelle siitä, että ihminen hylkää Jumalan ilmoitetun Sanan, Raamatun, puheen kuuntelemisen ja alkaa sen sijaan mielikuvituksessaan rakentaa itselleen käsitystä Jumalasta. Hän alkaa siis mielessään visualisoida sen oikean ja elävän Jumalan kuvaa, joka on hänet luonut. Jumalan yleisen ilmoituksen perusteella jokainen ihminen nimittäin tietää, että Jumala on olemassa. Jumalan luomisteoista käsin hän sitten alkaa mielikuvituksessaan rakentamaan kuvaa tästä oikeasta elävästä Jumalasta, mutta kun hän samalla hylkää Jumalan oman puheen, hän päätyy lopulta epäjumalaan. Palvellessaan epäjumalia ihminen siis palvelee omassa mielessään rakentamaansa jumalankuvaa, johon hän ottaa rakennusaineiksia ympärillään ja itsessään havaitsemista Jumalan luomisteoista. Näin ihminen alkaa palvella Luojan sijasta luotua.

Jumala-kuvan rakentaminen tienä epäjumalanpalvelukseen

Myös kristityillä on halki vuosisatojen ja myös tänään erittäin suuri kiusaus lähteä visualisoimaan Jumalaa ja Jeesusta ja rakentamaan näin epäjumalia. Jeesus on Jumalan kirkkauden kuva ja Häntä Raamatun peilistä katsellen näemme, millainen on elävä Jumala. Mutta uskonelämäämme ei vähääkään rikastuta tai

auta se, että lähdemme mielikuvituksessa rakentamaan Jeesuksesta jotain ulkoista kuvaa. Meidänkin Jeesus-kuvistamme ja Jumala-kuvistamme voi tulla epäjumalia. Samalla tavalla kuin ihmisen sisäisen elämän tuntemisen kannalta joskus on parempi tavata hänet ensi kerran puhelimesta kuin kasvoista kasvoihin, sillä ulkoinen olemus saattaa olla täysin harhaanjohtava, samoin Raamattu osoittaa meille tien Jumalan tuntemiseen. Se ei ole Jeesuksen visualisoiminen silmiemme eteen, vaan Hänen äänensä kuuntelu, kun Hän puhuu omilletunnoille.

Kunnioittaminen vie palvelemiseen

Ensimmäinen käsky kieltää kumartamasta ja palvelemasta epäjumalia. Kun Saatana kiusasi Jeesusta erämaassa, kolmannella kerralla hän pyysi Jeesusta kumartamaan itseään ja lupasi kaiken maailman rikkaudet Hänelle. Jeesus vastasi kiusaukseen viittaamalla tähän ensimmäisen käskyn osaan: "Herraa, sinun Jumalaasi, pitää sinua kumartaman ja häntä ainoata palveleman." Jeesuksen vastaus osoittaa, että koskaan epäjumalan kumartaminen ei rajoitu kunnioituksen ja palvonnan tasolle, vaan johtaa aina kumarretun palvelemiseen.

Totuus voi olla vain ehdoton

Muistan kun eräs japanilainen vanhus, joka oli jo jonkin verran kuullut evankeliumia, teki minulle kysymyksen kotonaan avoimen buddhalaisen kotialttarin edessä: "Eihän se kai niin vaarallista ole, jos aamuisin yhden kerran kumartaa ja suorittaa uhrin tämän kotialttarin edessä, mutta sitten koko päivän muuten palvelee Jeesusta. Eikö Jeesus olekin anteeksiantava ja armollinen Jumala, joka ymmärtää meitä. Mutta noista buddhista ei tiedä, ne saattavat kostaa, jos ne laiminlyö." Vasta useita vuosia myöhemmin tämä vanhus tajusi sen, että on mahdoton olla palvelematta sitä, jota kumartaa. Mutta siinä vaiheessa hän tuolloin jo vuoteen sitomana antoikin pojalleen määräyksen buddhalaisen kotialttarin polttamisesta.

Ihmisen uskonnollinen turvautuminen on samoin kuin aito rakkaus sulhasen ja morsiamen välillä ei koskaan voi viime kädessä kohdistua kuin yhteen henkilöön tai asiaan. Ja yhtä varmasti kuin rakkaus vie palvelemaan ja ottamaan huomioon kohteensa, samoin uskonnollinen turvautuminen eli kumartaminen vie aina ihmisen palvelemaan kohdettaan. Uskonnollisuuteen liittyy voimavaroja, jotka ohjaavat ihmisen ja ihmisryhmien ja kansakuntien käytöstä.

Uskonnollisuuden yhteisöllisyys

Uskonnollisuuteen niin väärässä eli epäjumaliin kääntyneessä kuin oikeassa elävään Jumalaan kääntyneessä muodossaan on yhteisöllinen luonne, joka ulottaa vaikutuksensa sukupolvesta toiseen. Ensimmäinen käsky varoittaakin: "Minä, Herra, sinun Jumalasi, olen kiivas Jumala, joka koston isien pahat teot lapsille kolmanteen ja neljanteen polveen, niille, jotka minua vihaavat; mutta minä teen laupeuden tuhansille, jotka minua rakastavat ja pitävät minun käskyni."

Uskonnollisuus, joka kääntyy epäjumaliin ja jota Raamattu nimittää myös epäuskoksi (ei tarkoita uskon puutetta, vaan vastauskoa, väärän suuntaista uskoa), tuottaa Jumalan vihan, joka tuottaa rangaistusta ja tuskaa jälkeläisille. Vaikka länsimainen ajattelu protestoikin tällaista yksilön vastuuta laajemmalle ulottuvaa vastuuta isien ja esi-isien synneistä, elämän karu todellisuus osoittaa, että Jumalan Sanan mukaisesti asiat tapahtuvat. Isien syntien ja väärän uskonnollisuuden seuraukset kulkevat sukupolvesta toiseen. Kun lapset vielä taivuttavat päänsä isiensä epäjumalille, niin pahuuden ja tuomion kierre näyttää jatkuvan loputtomiin. Viime kädessä tästä kierteestä ei olekaan mitään muuta vapautusta kuin isien ja omien syntien vastuun myöntäminen ja parannuksessa kääntyminen Jeesuksen kautta armahtavan Jumalan puoleen.

Usko ja rakkaus

Uskonnollinen turvautuminen elävään Jumalaan, jota Raamattu nimittää uskoksi, liittää ihmisen sellaiseen suhteeseen Kristuksen kautta Isään, että hän alkaa rakastaa Herraa ja alkaa myös noudattamaan Herran tahtoa eli pitämään Hänen käskyensä. Käskyjen noudattamisen tekee siis mahdolliseksi vain uskon kautta syntynyt rakkaus Jumalaan. Tätä rakkaussuhdetta taas Jumalan puolelta luonnehtii se, että Hän kutsuu itseään "Sinun Jumalasi" -nimityksellä. Uskon muodostama side on hyvin todellinen ja syvä, mutta niin on myös kun on kysymys väärästä uskonnollisuudesta. Rakkaus Herraan syntyykin viime kädessä vasta, kun Jumalan Pyhä Henki asettuu asumaan ihmiseen uudestisyntymässä. Helluntain lahja on uusi sydän, joka turvaa Herraan ja haluaa tehdä Herran tahdon.

Armon vaikutus

Isien ja omien syntien seuraukset saattavat kuitenkin jäädä vaikuttamaan ihmisen elämään senkin jälkeen, kun Hän on saanut Kristuksen uhrikuoleman perusteella kaikki syntinsä anteeksi ja uuden uskonsuhteen Jumalaan. Kuitenkin Jumalan armo, joka nyt saman aikaisesti vaikuttaa pelastuneessa ihmisessä, muuttaa isien ja omien syntien seuraukset ihmiselle itselleen ja sitä kautta myös monille muille siunaukseksi. "Kaikki yhdessä vaikuttaa niiden parhaaksi, jotka Jumalaa rakastavat." (Room. 8:28) Näin sekä Jumalan syntiin kohdistama tuomio ja synnin seuraukset sekä Jumalan käsittämätön armo vaikuttavat rinnakkain ja samanaikaisesti pelastuneen ihmisen elämässä.

Kun hän näkee edelleen syntiä ja turmellusta ja Jumalasta pois kääntyvää mieltä omassa lihassaan eli syntisessä luonnossaan, joka jää häneen pelastumisen jälkeenkin aina ruumiin ylösnousemukseen asti, hän alkaa itse tuomita synnin elämässään, tunnustaa ja hylkää sen ja kaiken anteeksi saaneena voi jakaa Herran armoa muillekin. Jumalan armon vaikutus on siis suunnattomasti suurempi kuin synnin seurausten vaikutus. Jumalan armo antaa synnin anteeksi, mutta jättää synnin seurauksen vaikuttamaan sillä tavalla, että siitä ihminen ja hänen sukunsa ja tuhannet muut saavat suurimman mahdollisen siunauksen osakseen. Suurin siunaus taas on Jumalan ja Hänen armonsa yhä syvällisempi tunteminen.

Laki ja pelastus

Jumalan kymmenen käskyä on usein asetettu Jumalan Kristuksessa valmistaman pelastuksen vastakohtaksi. Mutta ensimmäisen käskyn lähtökohta on se, että ihminen ja kansa tuntee Jumalan. Israelilla oli edellytykset tuntea Herra Hänen tekojen perusteella, joiden keskellä he kaiken aikaa elivät. Käskyhän alkaa sanoin: "Minä olen Herra, sinun Jumalasi, joka vein sinut pois Egyptin maasta, orjuuden pesästä." Käskyt alkavat siis julistuksella Herran vapauttavista teoista. "Olette vapautetut orjuudesta, tunnette Minun tekojeni perusteella, millainen olen teitä kohtaan. Tehkää siis oikeat johtopäätökset minun teoistani. Voitte turvautua ja luottaa Minuun. Ja käytännössä se merkitsee Minun kumartamistani ja minun palvelemistani. Niin kuin ennen kumarsitte ja palvelitte orjuuttavia isäntiänne pelosta, nyt saatte rakkaudesta kumartaa ja palvella minua."

Vapautettujen laki

Kukaan ihminen ei syvimmiltään voi kymmentä käskyä noudattaa, ellei hän ole ensin saanut kokea Heran vapautusta elämässään. Jeesus vapauttaa verensä anteeksiantavalla ja ylösnousemuksensa uudeksi luovalla voimalla ihmisen synnin ja perkeleen ja kuoleman vallasta, niin että hän voi antaa itsensä ja elämänsä Kristuksen omana Jumalan palvelukseen ja käyttöön. Paavali ilmaisee asian näin:

"Kiitos Jumalalle, että te, jotka ennen olitte synnin palvelijoita, nyt olette tulleet sydämestänne kuuliaisiksi sille opin muodolle, jonka johtoon te olette annetut, ja että te synnistä vapautettuina olette tulleet vanhurskauden palvelijoiksi! ...niin kuin te ennen annoitte jäsenenne saastaisuuden ja laittomuuden palvelijoiksi laittomuuteen, niin antakaa nyt jäsenenne vanhurskauden palvelijoiksi pyhitykseen." (Room. 6:17- 19)